

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК науки та
освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

Bulletin of Science and Education

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

№ 5(35) 2025

**Видавнича група «Наукові перспективи»
Християнська академія педагогічних наук України**

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 5(35) 2025

Київ – 2025

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 5(35) 2025

Kiev – 2025

ISSN 2786-6165 Online

УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5\(35\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5(35))

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2025. № 5(35) 2025. С. 2745

Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління (Рішення від 02.06.2025, № 1/6-25)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходять застосування тематика наукового журналу

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Google
scholar

Academic
Resource
Index
ResearchBib

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Національний університет "Одеська політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головня Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Гончарук Віталій Володимирович – к.пед.н., старший викладач кафедри хімії та екології «Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», (м. Умань, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)

- Демещик О.А., Алексєєва Г.М., Хоменко В.В., Хоменко С.В.** 1290
*ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГЕНЕРАТИВНОГО СТОРИТЕЛІНГУ
ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ
ІСТОРІЇ ЯК ЗАСІБ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ*
- Дзинглюк О.С., Терещенко Л.В., Коробко Т.О., Гавриш М.М.** 1303
*ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ*
- Дзюбенко І.А., Митяй В.А.** 1314
*ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ*
- Діденко О., Тушко К.** 1328
*МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ СЕКТОРУ
БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ У СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ*
- Дікова-Фаворська О.М.** 1338
*СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ*
- Долгопол О.О., Телєжкіна О.О.** 1353
*ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКА-
ТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ
ПСИХОЛОГІВ ТА HR-МЕНЕДЖЕРІВ*
- Жижко Т.А.** 1366
*АНАЛІЗ ВПЛИВУ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПЛИННІСТЬ
КАДРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Журавко Т.В.** 1382
*СПІВПРАЦЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З БАТЬКАМИ У
НАВЧАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ ЕЛЕМЕНТАМ МАТЕМАТИКИ*
- Іваницький О.І., Шалатов Д.С.** 1392
*ЗМІСТ ПОНЯТЬ «ПРОДУКТИВНЕ МИСЛЕННЯ» ТА «ПРОДУК-
ТИВНЕ НАВЧАННЯ» У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Іванченко О.З., Мельнікова О.З., Лур'є К.І., Мікаєлян Г.Р.** 1405
*ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ АНДРАГОГІКИ ПРИ ПІДВИЩЕННІ
ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ФУНДАМЕНТАЛЬ-
НИХ ДИСЦИПЛІН МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ*

УДК 373.3:004.8:37.013.42

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5\(35\)-1290-1302](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5(35)-1290-1302)

Демещик Олена Андріївна студентка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, тел.: (068) 237-41-25, <https://orcid.org/0009-0009-4603-2052>

Алексєєва Ганна Миколаївна кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики, Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, тел.: (096) 76-13-887, <https://orcid.org/0000-0003-3204-3139>

Хоменко Віктор Віталійович кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри АМЕТ(автоматизації електроніки та енергозберігаючих технологій), навчально науковий інститут «Українська інженерно педагогічна академія», Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, тел.: (095)712-88-18, <https://orcid.org/0000-0001-5355-1250>

Хоменко Світлана Валеріївна кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри професійної освіти і технологій, Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, тел.: (096) 76-13-887, <https://orcid.org/0000-0002-9958-7272>

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГЕНЕРАТИВНОГО СТОРИТЕЛІНГУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ ІСТОРІЇ ЯК ЗАСІБ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. У статті досліджується педагогічний потенціал генеративного сторітелінгу із застосуванням штучного інтелекту як інноваційного інструменту цифрової трансформації навчального процесу з історії у середній школі. У контексті сучасної освітньої реальності України, що характеризується впровадженням дистанційного та гібридного навчання, а також потребою в розвитку цифрової компетентності як учнів, так і вчителів, актуальним стає використання генеративних моделей ШІ для створення навчальних наративів. Метою дослідження є вивчення впливу формулювання запитів до моделей ШІ на якість історичних наративів, а також аналіз символіки, образності й моральних акцентів, що виникають у таких історіях. Здійснено порівняльне оцінювання дев'яти історичних

казок, згенерованих моделями ChatGPT, Gemini та Claude, за п'ятьма критеріями: історична точність, емоційна залученість, художня виразність, етичність, адаптація до віку учнів. Проведено емпіричне дослідження з учнями 8-го класу, яке підтвердило високий рівень засвоєння історичного матеріалу й емоційного залучення. Запропоновано педагогічно обґрунтовані підходи до оптимального формулювання запитів до ШІ, що дозволяють створювати збалансовані навчальні історії з урахуванням вікових, психологічних і дидактичних особливостей. Матеріали статті можуть бути використані викладачами сучасних інформаційних технологій, учителями історії та методистами для впровадження новітніх цифрових практик у навчальний процес. Генеративний сторітелінг із ШІ розглядається як ефективний інструмент не лише для передачі знань, а й для формування критичного мислення, історичної пам'яті та емоційної компетентності учнів.

Ключові слова: генеративний сторітелінг, штучний інтелект, навчання історії, цифрова трансформація, педагогічні технології, середня школа.

Demeshchyk Olena Andriivna student of the first (bachelor's) level of higher education, Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk, tel.: (068) 237-41-25, <https://orcid.org/0009-0009-4603-2052>

Aliksieieva Hanna Mykolaivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Computer Technologies in Management and Teaching and Informatics, Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk, tel.: (096) 76-13-887, <https://orcid.org/0000-0003-3204-3139>

Khomenko Viktor Vitaliyovych Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of EAEST (Electronics Automation and Energy Saving Technologies), Primary Science Institute "Ukrainian Engineering Pedagogical Academy" Kharkovsky National University named after V. N. Karazin Kharkiv tel.: (095) 712-88-18, <https://orcid.org/0000-0001-5355-1250>

Khomenko Svitlana Valeriyivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Vocational Education and Technologies, Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk, tel.: (096) 76-13-887, <https://orcid.org/0000-0002-9958-7272>

PEDAGOGICAL POTENTIAL OF GENERATIVE STORYTELLING USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HISTORY EDUCATION AS A TOOL FOR DIGITAL TRANSFORMATION OF THE LEARNING PROCESS

Abstract. This article explores the pedagogical potential of generative storytelling using artificial intelligence as an innovative tool for the digital transformation of history education in secondary schools. In the context of the current educational reality in Ukraine, characterized by the implementation of distance and hybrid learning formats and the growing need to develop digital competence among both students and teachers, the use of generative AI models for creating educational narratives has become increasingly relevant. The purpose of the study is to examine how the formulation of prompts affects the quality of historical narratives generated by AI models and to analyze the symbolic, emotional, and moral dimensions present in such stories. A comparative evaluation was conducted of nine historical fairy tales generated by ChatGPT, Gemini, and Claude AI models based on five criteria: historical accuracy, emotional engagement, artistic expression, ethical content, and age-appropriate adaptation. An empirical study involving 8th-grade students confirmed a high level of historical knowledge acquisition and emotional involvement. The article proposes pedagogically grounded approaches to prompt engineering that enable the creation of balanced educational narratives, taking into account age, psychological, and didactic considerations. The research findings may be applied by educators in the field of contemporary information technologies, history teachers, and methodologists to implement innovative digital practices in the learning process. Generative storytelling using AI is positioned as an effective tool not only for delivering knowledge but also for developing critical thinking, historical awareness, and emotional literacy in learners.

Keywords: generative storytelling, artificial intelligence, history education, digital transformation, pedagogical technologies, secondary school.

Постановка проблеми. Стрімкий технологічний прорив останніх років перетворив штучний інтелект з абстрактної ідеї у повсякденний освітній інструмент, здатний не тільки доповнювати, а й кардинально змінювати педагогічні підходи. Проте, якщо вивчення математики чи програмування за допомогою ШІ є інтуїтивно зрозумілим, то інтеграція штучного інтелекту у викладання історії відкриває абсолютно нові виклики й можливості. Історія як дисципліна не лише передає фактичну інформацію, а й формує світогляд, громадянську позицію та емоційну пам'ять. Саме тому традиційні методики викладання історії виявляються недостатніми

для формування глибокого емоційного залучення та критичного переосмислення минулого учнями.

Одним із перспективних напрямів є використання генеративного сторітелінгу – створення навчальних історій за допомогою великих мовних моделей штучного інтелекту (ChatGPT, Gemini, Claude тощо), що дає змогу формувати персоналізовані наративи, адаптовані до вікових особливостей учнів. Водночас, ефективність такого підходу значною мірою залежить від формулювання вхідного запиту: детальність, емоційна забарвленість, акценти на моральних чи історичних аспектах суттєво впливають на результат генерації.

Незважаючи на стрімкий розвиток цифрових технологій, у сучасній педагогічній науці спостерігається недостатність емпіричних досліджень, що системно вивчали б вплив особливостей запитів до ШІ на якість створених історичних наративів. Окрему проблему становить також брак аналізу символіки, образів та моральних акцентів, які формуються в таких наративах і можуть значною мірою впливати на емоційне залучення здобувачів освіти.

Таким чином, виникає суперечність між зростаючими можливостями генеративного ШІ у навчанні й недостатньою обґрунтованістю педагогічних підходів до його використання в історичній освіті. Вирішення цієї проблеми потребує дослідження як методичних, так і змістових аспектів формування ШІ-нاراتивів, а також розробки рекомендацій для педагогів щодо оптимального використання цифрових ресурсів для підвищення якості засвоєння складного історичного матеріалу учнями середньої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ефективного застосування штучного інтелекту (ШІ) в освіті останнім часом набуває широкого висвітлення як в українських, так і в міжнародних наукових дослідженнях. При цьому основна увага зосереджується переважно на точних науках та інформатиці, де потенціал ШІ очевидний і широко апробований. Зокрема, актуальні роботи таких дослідників, як М. Жалдак, Н. Морзе та Р.Гуревич, присвячені інтеграції цифрових технологій в освітній процес, формуванню цифрових компетенцій учителів і учнів та впровадженню інноваційних методик викладання точних і природничих дисциплін [1].

Разом із тим, гуманітарні дисципліни, особливо історія, залишаються менш охопленими в контексті застосування генеративних технологій ШІ. Переважна більшість публікацій щодо використання сторітелінгу в навчанні зосереджена на традиційних методах розповідання, без активного залучення штучного інтелекту. У роботах таких авторів, як К. Карр [2] та М. Resnick [3], підкреслюється значний педагогічний потенціал гейміфікації

та інтерактивного навчання, проте саме генеративний аспект ІІІ-сторітелінгу в історичній освіті залишається практично не дослідженим.

Низка міжнародних публікацій останніх років демонструє позитивний ефект цифрового сторітелінгу у навчанні [4, 5]. Встановлено, що інтерактивні історії можуть значно підвищувати рівень залучення учнів, сприяти розвитку критичного мислення та формувати емпатію до складних тем, що особливо важливо у вивченні травматичних історичних подій. Проте ці дослідження переважно аналізують загальні аспекти цифрового сторітелінгу, без конкретизації щодо впливу генеративних ІІІ-моделей на якість створених наративів.

Особливий інтерес представляють дослідження, які розглядають психологічні та педагогічні ефекти використання цифрових технологій. Наприклад, дослідження Isingizwe et al. [6] доводить, що іммерсивний сторітелінг суттєво підвищує когнітивну та емоційну ефективність навчання, дозволяючи учням краще засвоювати складні концепції через глибоке занурення у ситуацію. Подібні підходи відкривають перспективи для застосування у вивченні історії, проте їх адаптація до специфічних умов генеративного сторітелінгу із залученням ІІІ залишається ще недостатньо вивченою.

Українські дослідження, зокрема роботи Н.В. Морзе [7], В.В. Прошкіна та Л.Л. Хоружої [8] вказують на необхідність інтеграції інноваційних технологій у сучасний освітній процес, наголошуючи на важливості формування цифрової компетентності педагогів. Однак, незважаючи на ґрунтовну розробку загальних методичних підходів, питання використання генеративних моделей штучного інтелекту для створення емоційно залучених історичних наративів у межах історичної освіти залишається майже не дослідженим.

Окрему прогалину становить дослідження впливу формулювання запитів до генеративних ІІІ-моделей на якість створених ними навчальних матеріалів. Досі залишається відкритим питання, як саме змінюється якість, точність і педагогічна ефективність створених історій залежно від способу постановки завдання генеративній моделі.

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить, що незважаючи на широкий інтерес до цифрових освітніх технологій, існує виражена нестача системних досліджень генеративного сторітелінгу в історичній освіті, зокрема його методичних та емпіричних аспектів. У цьому контексті проведення експериментального дослідження, що поєднує педагогічні, психологічні й технологічні аспекти застосування ІІІ-генерованих наративів, є актуальним та перспективним завданням сучасної педагогічної науки.

Метою статті є визначення впливу формулювання запитів до генеративних моделей штучного інтелекту на якість створених ними історичних наративів, аналіз особливостей формування символіки, образності та моральних акцентів у ШІ-генерованих навчальних історіях, а також оцінка педагогічної ефективності їх застосування в процесі викладання історії учням середньої школи.

Виклад основного матеріалу. Сучасні дослідження демонструють ефективність цифрових технологій у професійній підготовці педагогів та адаптації освітнього процесу до викликів сьогодення, зокрема через використання інноваційних інструментів і платформ [9, 10, 11, 12]. У рамках цього дослідження було визначено три ключові типи формулювання запитів для генерації навчальних історичних наративів із використанням великих мовних моделей штучного інтелекту: деталізовані, загальні та емоційно-орієнтовані [13, 14]. Вибір саме таких формулювань зумовлений прагненням виявити вплив стилю й деталізації початкового запиту на якість і педагогічну ефективність створених наративів.

Перший тип запитів, деталізований, передбачав чітке формулювання вимог до фактичного змісту історій, стилістики й характеру емоційного навантаження [15, 16]. Наприклад, для створення казок на тему Голодомору 1932–1933 рр. було чітко вказано на необхідність використання конкретних історичних фактів, зокрема згадування «Закону про п'ять колосків», постанови РНК УСРР про занесення колгоспів на «чорну дошку», а також збереження історичної точності дат і послідовності подій. Запит мав також чітко зазначену стилістичну умову – створення історії в стилі відомого українського дитячого письменника Всеволода Нестайка.

Другий тип, загальний запит, навпаки, не містив значної деталізації і передбачав більшу свободу творчості для моделей ШІ. Він мав лише загальні вказівки щодо тематики й емоційних аспектів, без конкретних вимог щодо стилю чи деталізації фактичних даних.

Третій тип запитів, емоційно-орієнтований, був спрямований на акцентування емоційного сприйняття учнями історичних подій, із фокусом на психологічні аспекти переживань героїв казки. Такі запити мали створити умови для формування емпатії й емоційного залучення учнів у вивчення травматичних подій української історії (Голодомору 1932–1933 рр.) [17].

На основі сформульованих запитів було створено дев'ять різних історичних казок із використанням трьох провідних генеративних моделей штучного інтелекту: ChatGPT (GPT-4.5), Gemini (Gemini 2.5) та Claude (Claude 3.7 Sonnet). Це дало змогу провести порівняльний аналіз створених текстів за низкою критеріїв, таких як історична точність, емоційна

залученість, художня виразність, етичність моралі та адаптація до вікової аудиторії школярів (13–15 років).

Першим етапом аналізу було оцінювання історичної точності наративів. Найбільш точними виявились казки, створені на основі деталізованого запиту, особливо модель Claude продемонструвала високий рівень точності й деталізації історичних подій, чітко передаючи особливості політики масових репресій, використовуючи коректні терміни, дати та історичні документи.

Наступним важливим етапом було оцінювання емоційної залученості створених наративів. Встановлено, що емоційно-орієнтовані запити сприяли створенню історій із сильним афективним впливом. Наприклад, модель ChatGPT створила історію, яка отримала високі бали завдяки ефективному використанню яскравих метафор, образів і емоційних описів переживань персонажів. Водночас варто зазначити, що цей тип запиту часто призводив до зниження історичної точності через надмірну художню свободу.

Оцінка художньої виразності також показала значні відмінності між моделями. Зокрема, модель Claude створила казку «Колоски надії», яка отримала найвищу загальну оцінку за образність мови, композиційну структуру та глибокий символізм, що сприяло формуванню сильного емоційного відгуку в учнів.

Отже, на основі першого етапу аналізу можна зробити попередній висновок, що саме детальні й емоційно насичені запити здатні сформулювати найбільш ефективні навчальні наративи, які поєднують високу історичну точність із емоційним впливом на учнів. Надалі необхідним є емпіричне підтвердження цих висновків шляхом практичного застосування створених наративів у навчальному процесі й подальшого опитування учнів щодо їхнього сприйняття та засвоєння матеріалу.

Наступним етапом дослідження став аналіз символіки та образності у III-генераційних казках. Символіка, як важливий елемент педагогічного сторітелінгу, сприяє формуванню глибоких асоціативних зв'язків і підвищує емоційну й когнітивну залученість учнів у навчальний процес. В результаті аналізу було виявлено, що різні моделі III по-різному використовують символічні образи для передачі історичних реалій Голодомору. Наприклад, у казках, створених ChatGPT, символом втрати й трагедії часто виступало сонце, яке «не змогло розбудити» землю після конфіскації зерна, тоді як у текстах моделі Claude центральним символом стали «колоски надії», що символізували водночас і трагедію, і стійкість українського селянства. В казках моделі Gemini переважала менш виразна, але ширша символіка природних образів: зів'яле поле, спустошені садиби, що ефективно передавали атмосферу тих часів.

Важливим аспектом була також побудова образів героїв та антигероїв у наративах. У всіх текстах, незалежно від моделі ШІ, головними героями виступали звичайні українські селяни, з якими учні легко могли ідентифікуватися емоційно. Антагоністи були представлені абстрактно («представники влади», «комісари»), але водночас достатньо чітко для формування розуміння системи репресій. Особливо чітко виражені та деталізовані образи героїв були в казках моделі Claude, що сприяло кращій емоційній ідентифікації учнів з історичними подіями.

Щодо моральних акцентів, які є критично важливими для педагогічного сторітелінгу, кожна з моделей демонструвала власний стиль та підхід. В казках, створених на основі деталізованих і емоційно-орієнтованих запитів моделлю Claude, особливо яскраво проявлялися моральні цінності родини, людської гідності, співчуття та взаємодопомоги. Це відповідало загальнолюдським моральним орієнтирам, важливим для формування моральної та громадянської свідомості учнів. Модель ChatGPT демонструвала акценти на необхідності збереження історичної пам'яті та значенні стійкості перед випробуваннями, тоді як модель Gemini робила акцент на справедливості та етичній оцінці трагічних подій.

Для перевірки ефективності створених ШІ-наративів було проведено пробне заняття для учнів 8-го класу із застосуванням найбільш успішної казки «Колоски надії», створеної моделлю Claude. Урок проводився у формі мультимодального сторітелінгу, де учні мали можливість як прочитати текст, так і прослухати його аудіозапис. Після заняття було організовано опитування серед учнів, в якому взяли участь 26 школярів. Результати опитування підтвердили високий рівень засвоєння історичного матеріалу. Зокрема, 84,6% учнів правильно визначили хронологічні межі Голодомору 1932–1933 років, а 80,8% учнів чітко засвоїли наслідки занесення колгоспів на «чорну дошку» (конфіскація продовольства та припинення постачання товарів). Це свідчить про значний потенціал генеративного сторітелінгу в передачі складних історичних концепцій та формуванні системного розуміння учнями.

Окремо слід відзначити високий рівень емоційного залучення школярів. За результатами опитування, 76,9% учнів зазначили, що створені історії викликали у них сильні емоції (співчуття, зацікавленість, сум), а 96,2% учасників хотіли б частіше використовувати такі методики навчання на уроках історії. Це підтверджує висновки попередніх досліджень про позитивний вплив емоційної залученості на ефективність засвоєння навчального матеріалу.

Оцінювання здійснювалось за п'ятибальною шкалою з розширенням до 10 балів для забезпечення чутливості при порівнянні. Всі тексти оцінювалися експертно за уніфікованими критеріями.

Таблиця 1.

Порівняльний аналіз наративів, створених різними моделями ШІ на основі
різних типів запитів

Модель ШІ	Тип запиту	Історична точність (0–10)	Емоційна залученість (0–10)	Художня виразність (0–10)	Етичність моралі (0–10)	Адаптація до аудиторії (0–10)	Особливості
ChatGPT	Деталізований	9	8	7	8	7	Ясна структура, але стримана мова; чіткі історичні акценти
	Загальний	7	8	8	8	8	Символіка («сонце»); менш детально, але емоційно глибоко
	Емоційно орієнт.	8	9	9	9	8	Живі діалоги, метафори, герой-підліток
Gemini	Деталізований	8	7	7	8	7	Факти передано коректно, але художньо слабо
	Загальний	6	7	6	8	7	Найменша гнучкість у мові, відсутність назв казок
	Емоційно орієнт.	7	8	8	7	8	Виразні описи природи, базова емоційність
Claude	Деталізований	9	9	9	9	9	Потужна композиція; активна героїня; казка «Колоски надії»
	Загальний	8	9	9	9	8	Казка «Зернятко правди»; персоналізація трагедії
	Емоційно орієнт.	8	10	9	10	9	Високий рівень емпатії; моральний багатшаровий зміст

Отже, аналіз символіки, образності, моральних акцентів та результати емпіричного етапу дослідження свідчать, що генеративний сторітелінг за допомогою великих мовних моделей штучного інтелекту може стати ефективним інструментом у викладанні історії. Проте, важливим залишається питання методичних рекомендацій щодо оптимального формулювання запитів, що визначає подальші напрями цього дослідження.

Висновки. Проведене дослідження дозволило виявити суттєвий вплив формулювання запиту до генеративної моделі штучного інтелекту на якість створених навчальних історичних наративів. Деталізовані запити забезпечують високу історичну точність та логічну послідовність, що є ключовим для викладання тем із травматичним історичним контекстом. Водночас саме емоційно орієнтовані запити сприяють формуванню глибокого емоційного залучення здобувачів освіти, створюючи умови для емпатійного розуміння подій та активного запам'ятовування матеріалу.

Порівняльний аналіз текстів, згенерованих різними моделями (ChatGPT, Gemini, Claude), показав, що найбільш збалансованими за критеріями історичної достовірності, емоційної виразності та педагогічної ефективності є наративи, створені моделлю Claude на основі деталізованих та емоційно насичених запитів. Особливо цінною виявилася здатність цієї моделі відтворювати моральні акценти, використовувати багатий символізм і формувати персонажів, релевантних віковій аудиторії школярів.

Опитування учнів підтвердило високу ефективність генеративного сторітелінгу у викладанні складних історичних тем, що відображається у значних результатах знань і глибокій емоційній залученості, підкреслюючи цінність ШІ-наративів як освітнього інструменту. Поєднання тексту, аудіо та візуальних елементів у мультимодальному підході сприяє міцному засвоєнню матеріалу та створенню тривалих когнітивних зв'язків. Водночас дослідження виявило важливі аспекти, які потребують подальшого аналізу, зокрема етичну відповідальність за зміст ШІ-генерованих текстів на чутливі теми, потребу в педагогічній оцінці їхньої якості, розробку ефективних запитів для навчальних цілей і вивчення впливу на формування цінностей учнів. У майбутньому варто розширити дослідження на різні вікові групи та делікатні історичні теми, такі як Голокост, депортації чи війна на сході України, а також залучити психологів, IT-спеціалістів і методистів для побудови цілісної системи впровадження ШІ в історичну освіту. Таким чином, результати роботи вказують на значний потенціал і необхідність виваженого педагогічного підходу до використання ШІ, що може не лише підвищити якість засвоєння знань, а й виховати емоційно залучених і критично мислячих учнів.

Література:

1. Гуржій А., Радкевич В., Пригодій М. Методологічні засади цифровізації інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти. Нові технології навчання. 2022. Вип. 96. С. 44–53.

2. Kapp K. The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education. Computer Science. 2012. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/TheGamification-of-Learning-and-Instruction%3A-and-Kapp/8b1069698d03b4037ec12f5db4c4e3c650e4c216>

3. Resnick M. *Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passion, Peers, and Play*. Cambridge: MIT Press, 2017.
4. Chubb J., Missaoui S., Concannon S., Maloney L., Walker J. A. Interactive storytelling for children: A case-study of design and development considerations for ethical conversational AI. *The Journal of Social Studies Research*. 2021. Vol. 47, No. 3. P. 249–258. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2212868921000921>
5. Férez Mora P. A., Coyle Y. Storytelling in EFL primary education: Defining a sociocritical and participatory model with pre-service teachers. *Journal of Social Studies Research*. 2023. Vol. 55. P. 195–207. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1871187123001293>
6. Isingizwe J., Eiris R., Al-Bayati A. J. Enhancing safety training engagement through immersive storytelling: A case study in the residential construction. *Safety Science*. 2024. Vol. 172. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0925753524002212>
7. Морзе Н. В., Кремень В. Г., Биков В. Ю. Цифрова трансформація закладів вищої освіти в умовах діджиталізації суспільства: виклики і перспективи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. № 2 (51). С. 157–162.
8. Прошкін В. В., Хоружа Л. Л., Семеніхіна О. Теоретичні та практичні аспекти використання математичних методів та інформаційних технологій в освіті й науці: монографія / за заг. ред. О. Литвин. Київ: Київський університет ім. Бориса Грінченка, 2021. 332 с. <https://doi.org/10.28925/9720213284km>
9. Alieksieieva H. Formation of readiness for the use of digital technologies in future qualified computer workers with hearing impairments. *Forum for Education Studies*. 2024. Vol. 1. No. 1. <https://doi.org/10.59400/fes.v1i1.280>
10. Shchetynina O., Kravchenko L., Horbatiuk L., Romanyshyna O., Demianenko O. Trello as a Tool for the Development of Lifelong Learning Skills of Senior Students. *Postmodern Openings*. 2022. Vol. 13. № 2. P. 143–167. <https://doi.org/10.18662/po/13.2/447>
11. Peliova J., Nestorenko T., Kovachov S., Suchikova Ya., Nestorenko O. Adapting to adversity: a case study of asynchronous learning implementation in a relocated university amidst war. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach*. 2023. № 16. С. 119–132. <https://doi.org/10.54264/0067>
12. Юзик О. П. Організаційно-педагогічні умови підготовки вчителів інформатики в Україні та Республіці Польщі. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 22 (3). С. 150–154. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_3/34.pdf
13. İzci S. M., Çetinkaya B. The impact of digital storytelling for children during paediatric day surgery on anxiety and negative emotional behaviors: Randomized controlled trial. *Journal of Pediatric Nursing*. 2024. Vol. 74. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0882596324001520>
14. Musviro, Wahyuningsih S., Desinta R. D. The application of storytelling therapy in reducing anxiety in preschool-aged children experienced hospitalization: Literature review. *Hi-Tech and Education*. 2021. Vol. 1, No. 1. P. 15–26. URL: <https://journalkhd.com/ojs/index.php/htechj/article/view/7>
15. Palioura M., Sapounidis T. Storytelling and educational robotics: A scoping review (2004–2024). *Teaching and Teacher Education*. 2024. Vol. 135. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360131524002008>
16. Vasalou A., Kalantari S., Kucirkova N., Vezzoli Y. Designing for oral storytelling practices at home: A parental perspective. *The Journal of Social Studies Research*. 2020. Vol. 45, No. 1. P. 1–12. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2212868920300350>
17. Сухомлинська О. В. Методика викладання літератури у середній школі. Київ: Радянська школа, 2004. 256 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/7654321/>

References:

1. Gurzhii, A., Radkevych, V., & Pryhodii, M. (2022). Metodolohichni zasady tsyfrovizatsii informatsiino-osvitnoho seredovyshcha zakladu profesiinoi osvity [Methodological foundations of digitalization of the information-educational environment of a vocational education institution]. *Novi tekhnologii navchannia*, (96), 44–53 [in Ukrainian].
2. Kapp, K. (2012). *The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education*. Computer Science. <https://www.semanticscholar.org/paper/TheGamification-of-Learning-and-Instruction%3A-and-Kapp/8b1069698d03b4037ec12f5db4c4e3c650e4c216> [in English].
3. Resnick, M. (2017). *Lifelong kindergarten: Cultivating creativity through projects, passion, peers, and play*. Cambridge: MIT Press [in English].
4. Chubb, J., Missaoui, S., Concannon, S., Maloney, L., & Walker, J. A. (2021). Interactive storytelling for children: A case-study of design and development considerations for ethical conversational AI. *The Journal of Social Studies Research*, 47(3), 249–258. <https://doi.org/10.1016/j.jssr.2021.06.001> [in English].
5. Férez Mora, P. A., & Coyle, Y. (2023). Storytelling in EFL primary education: Defining a sociocritical and participatory model with pre-service teachers. *Journal of Social Studies Research*, 55, 195–207. <https://doi.org/10.1016/j.jssr.2023.07.002> [in English].
6. Isingizwe, J., Eiris, R., & Al-Bayati, A. J. (2024). Enhancing safety training engagement through immersive storytelling: A case study in the residential construction. *Safety Science*, 172, 106412. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2024.106412> [in English].
7. Morze, N. V., Kremen, V. H., & Bykov, V. Yu. (2022). Tsyfrova transformatsiia zakladiv vyshchoi osvity v umovakh didzhitalizatsii suspilstva: vyklyky i perspektyvy [Digital transformation of higher education institutions in the context of societal digitalization: challenges and prospects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: Pedagogika. Sotsialna robota*, 2(51), 157–162 [in Ukrainian].
8. Proshkin, V. V., Khoruzha, L. L., & Semenikhina, O. (2021). *Teoretychni ta praktychni aspekty vykorystannia matematychnykh metodiv ta informatsiinykh tekhnologii v osviti y nauci* [Theoretical and practical aspects of using mathematical methods and information technologies in education and science]. Kyiv: Kyivskiy universytet im. Borysa Hrinchenka. <https://doi.org/10.28925/9720213284km> [in Ukrainian].
9. Aliksieieva, H. (2024). Formation of readiness for the use of digital technologies in future qualified computer workers with hearing impairments. *Forum for Education Studies*, 1(1). <https://doi.org/10.59400/fes.v1i1.280> [in English].
10. Shchetyynina, O., Kravchenko, L., Horbatiuk, L., Romanyshyna, O., & Demianenko, O. (2022). Trello as a tool for the development of lifelong learning skills of senior students. *Postmodern Openings*, 13(2), 143–167. <https://doi.org/10.18662/po/13.2/447> [in English].
11. Peliova, J., Nestorenko, T., Kovachov, S., Suchikova, Ya., & Nestorenko, O. (2023). Adapting to adversity: A case study of asynchronous learning implementation in a relocated university amidst war. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach*, (16), 119–132. <https://doi.org/10.54264/0067> [in English].
12. Yuzyk, O. P. (2020). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy pidhotovky vchyteliv informatyky v Ukraini ta Respublitsi Polshchi [Organizational and pedagogical conditions for training computer science teachers in Ukraine and the Republic of Poland]. *Innovatsiina pedagogika*, 22(3), 150–154. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_3/34.pdf [in Ukrainian].

13. İzci, S. M., & Çetinkaya, B. (2024). The impact of digital storytelling for children during paediatric day surgery on anxiety and negative emotional behaviors: Randomized controlled trial. *Journal of Pediatric Nursing*, 74, 147–155. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.11.015> [in English].
14. Musviro, Wahyuningsih, S., & Desinta, R. D. (2021). The application of storytelling therapy in reducing anxiety in preschool-aged children experienced hospitalization: Literature review. *Hi-Tech and Education*, 1(1), 15–26. <https://journalkhd.com/ojs/index.php/htechj/article/view/7> [in English].
15. Palioura, M., & Sapounidis, T. (2024). Storytelling and educational robotics: A scoping review (2004–2024). *Teaching and Teacher Education*, 135, 104342. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104342> [in English].
16. Vasalou, A., Kalantari, S., Kucirkova, N., & Vezzoli, Y. (2020). Designing for oral storytelling practices at home: A parental perspective. *The Journal of Social Studies Research*, 45(1), 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.jssr.2020.07.001> [in English].
17. Sukhomlynska, O. V. (2004). *Metodyka vykladannia literatury u serednii shkoli* [Methods of teaching literature in secondary school]. Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].